Всеукраїнська загальнополітична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

http://svitlytsia.crimea.ua

№ 44 (1592) П'ятниця, 29 жовтня 2010 р.

Видається у Сімферополі з 31 грудня 1992 р. Ціна 1 грн. 90 коп.

ПРОКЛАДАЙМО МОСТИ ДОБРА Й ПОРОЗУМІННЯ!

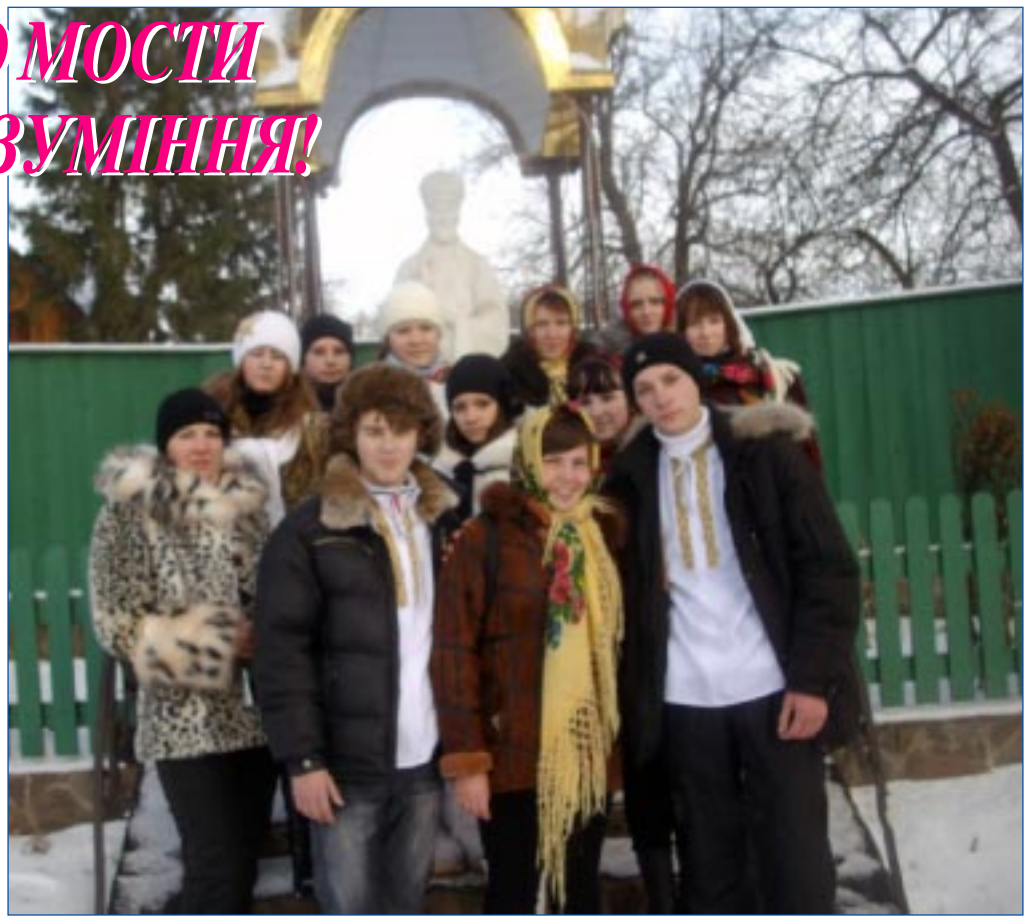

Якось на виїзній колегії Міністерства праці і соціальної політики в Євпаторії журналістка однієї з досить популярних кримських газет з надією в голосі допитувалась у першого заступника міністра Лідії Дроздової, чи закінчиться разом із приходом у владу нової команди «порочна практика», коли діти з Криму відпочивають на території Західної України: «Їм же там дуже погано! Мови вони не розуміють...»

Лідія Миколаївна їй цього не пообіцяла, посилаючись на «необхідність державного підходу...». А мені згадалася цьогорічна поїздка кримських школярів на запрошення лідера Української Республіканської партії «Собор» Анатолія Матвієнка в с. Тишківці Івано-Франківської області на Різдво. На відміну від наших місцевих «розкольників», які всіляко намагаються створити видимість існування непереборних протиріч між жителями Сходу й Заходу України, зокрема, мовного бар'єру на рівні великої китайської стіни, Анатолій Сергійович уже понад 10 років запрошує до себе маленьких гостей з різних куточків країни. Діти живуть у родинах, знайомляться з культурою, звичаями, етнографією західноукраїнського села, його жителями, у тому числі й своїми однолітками. Після чого вже ні вони самі, ні їхні близькі ніколи не скажуть та й іншим не дозволять говорити образливо про тих людей.

(Закінчення на 3-й стор.).

НЕВЕСЕЛІ ПАРАЛЕЛІ...

«ЦЕ НЕ ЦЕНЗУРА. ЦЕ ПРОСТО ВІДСУТНІСТЬ УМОВ ДЛЯ РОБОТИ...»

На початку вересня працівники популярної кримської телерадіокомпанії «Чорноморська» пікетували Раду міністрів Криму (на фото ліворуч). Основною вимогою пікетувальників було припинення тиску на ЗМІ з боку державних органів. Тривожні хвилі протестів журналістів тоді прокотилися всією Україною, адже це свідчило про повернення в державу цензури.

У «Кримській світлиці», в усякому випадку, до початку 2010 року, ніякої цензури не було, за те й шанували і любили її читачі. Але з початку цього року газету із загальнополітичного перетворили у чисто «культурологічне» видання, перестали фінансувати, мотивуючи це відсутністю коштів у бюджеті. А тепер редакцію банально виживають з обжитого і відремонтованого нами приміщення, за яке Міністерство культури і туризму України вже заборгувало базі-готелю МДЦ «Артек» понад 50 тисяч гривень. Таблички з редакційних дверей знято, а самі двері, завжди гостинно відчинені для читачів, опечатано.

Отже, ніякої цензури у нас як не було, так і нема, просто... відсутні умови для роботи. Так і доповідайте Президенту, щоб Віктор Федорович і далі міг упевнено переконувати світову спільноту, що в Україні зі свободою слова - все о`кей...

Олекса НОСАНЕНКО, фотокореспондент «Кримської світлиці».

Сьогодні цих табличок на дверях «Кримської світлиці» вже немає...

Тепер тут усе заклеєно й опечатано...

Цими днями у Сімферополі пройшли УСНІ ЧИТАННЯ «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ» - так, напевне, ще можна назвати зустріч колективу редакції з читачами, які досі позбавлені можливості тримати свою газету в руках у звичному паперовому форматі.

Головний редактор Віктор Качула доповів присутнім останні події з газетного «фронту»: редакційні кабінети досі опечатані, у зв`язку з реорганізацією структури київського видавця над працівниками нависла загроза звільнення. У цих «підвішених» умовах колектив все ж спромігся підготувати до друку два поточні номери газети, які можна почитати поки що лише в інтернеті або на принтерних роздруківках.

Журналісти «Світлиці» розповіли про свої публікації, про теми, над якими продовжують працювати. Зокрема, редактор відділу листів і соціальних проблем Тамара Соловей познайомила читачів-слухачів з деякими фактами, що не увійшли в її статтю про «русифікацію» Української гімназії у Сімферополі. Анонсом майбутньої публікації прозвучав проникливий вірш Тамари Федорівни, присвячений

(Закінчення на 2-й стор.).

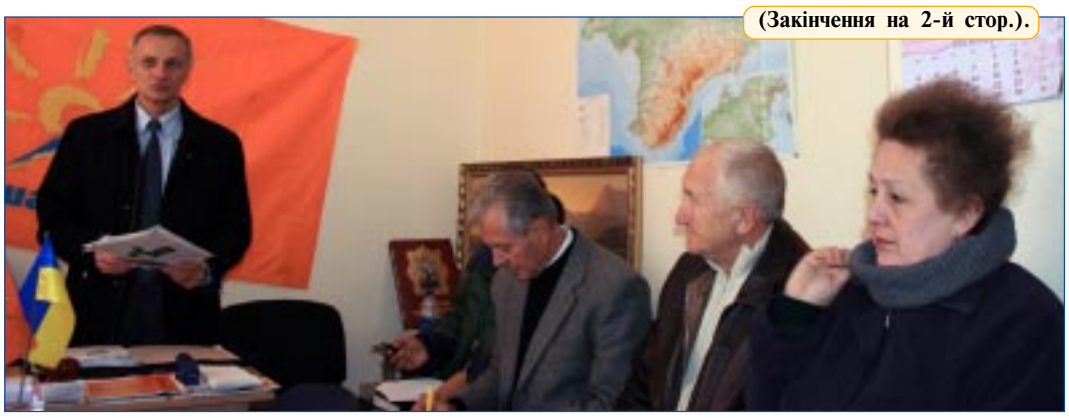

БОРИСУ ОЛІЙНИКУ - 75!

ДО ВСЕВИШНЬОГО

Простіть великодушно,
Всевишній,
але чи Вам не набридло,
коли якесь бидло,
нагрішивши на три скирти,
грюкає, коли заманеться,
в небо,
вимагаючи йому простити:
бо, мовляв, «так було треба»,
аби знову грішити
і знову просити?
А не послали б Ви оте все,
що прикидається
праведнолюбом,
туди, де Макар телят пасе,
щоб не поганило землю
блудом?
Може б, хоч за цих недородів,
нарешті, вродило Народом?
Ну, та Вам видніше,
Всевишній -
ще раз простіть мою
душу грішну...
Егей,
прокидаймось!..
Коли засинають
держави, вожді і народи,
Коли навіть ворони стихнуть,
глухої пори
У зміну нічну виповзають
на темну роботу
Кроти і тхори.
Вони підривають під корінь
священні огради,
І риють, і риють, і риють,
і риють углиб,
А вдень засідають у кріслах
Верховної Влади,
Правують в судах,
розпинаючись ревно за правду,
І вчать нас, як тяжко в поту
здобувається хліб.
На позір здається,
що край твій у розквіті й мирі:
Решпект Академій...
Шевченко... Гетьмановий чин...
Тимчасом у схронах
все риють, і риють, і риють
Під корені Роду,
під мур православних святинь.
Отямся, народе!
Прислухайсь до шкряботу знизу:
Там риють, і риють,
і риють уперто щомить
Кроти і тхори,
підгризаючи корінь Отчизни,
І віру, і славу,
заки українство спить.
Егей, прокидаймось, братове,
допоки не пізно!
Пропалим закуття -
усі, як один. До нори!
І хай їх виносять на світло
вода і залізо.
Коли ми не встигнем
здолать цю породу зловісну,
То нас прикопають
кроти і тхори.

* * *

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ Віктор ЯНУКОВИЧ:

«Ви, Борисе Іллічу, воістину видатний українець!»

(Продовження на 2-й стор.).

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ: Міністерство культури і туризму України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця».

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ".

Головний редактор Віктор КАЧУЛА.

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України. Реєстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11 2006 р. Індекс: 90269.

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.

Редакція застерігає собі право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ: головного редактора - (0652) 51-13-24; відділів - 51-13-25; 51-13-27.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й поверх, кімн. 13 - 15.
E-mail: wik@swit.crimea.com
Сторінка в Інтернеті: http://svitlytsia.crimea.ua

Газета набрана і верстана в комп`ютерному центрі «Кримської світлиці» і віддрукована у друкарні видавництва «Таврида». (95000, м. Сімферополь, вул. Генерала Васильєва, 44). Тел.: (0652) 583-220.
Зам. ...
Наклад - ...

Видавець - ДП Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України. 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 201-65-23.
Р/р 37128003000584 в УДК у м. Києві МФО 820019 код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: dp_gjv_mktu@ukr.net

Р/р «Об`єднаної редакції газети «Кримська світлиця»: 26000452086870 в АКБ "Укрсоцбанк" м. Сімферополя МФО № 324010 код ЄДРПОУ 20679407

«ВИ, БОРИСЕ ІЛЛІЧУ, ВОІСТИНУ ВИДАТНИЙ УКРАЇНЕЦЬ!»

Президент України привітав відомого державного діяча, видатного українського поета і письменника, голову Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка Бориса Олійника з ювілеєм.

«Щиро вітаю Вас із нагоди 75–річного ювілею!

Ви, Борисе Іллічу, воістину видатний українець, державний діяч, творець поетичного слова, філософ, учений, борець за рідну культуру.

Для всіх Ваша громадянська позиція є високим взірцем служіння народові, Україні», – підкреслив Глава держави.

Віктор Янукович побажав ювілярові міцного здоров'я, довгих років життя, нових звершень у зміцненні Української держави, піднесенні її міжнародного авторитету, збереженні національної культури.

Прес–служба Президента України Віктора Януковича.

«Світлиця» і «світличани» сердечно вітають Бориса Ілліча Олійника зі славним ювілеєм і бажають міцного здоров'я й нових поетичних, духовних, державницьких здобутків у зміцненні рідної України!

«Я БІЖУ, АЖ ІСКРИ ПОРСКАЮТЬ З-ПІД РОКІВ, ЯК З-ПІД ЧОБІТ...»

Аби мені належало назвати серед сучасних українських поетів найліричнішого — я б назвав Бориса Олійника. Аби довелося вибирати з-поміж них найпатріотичнішого — я б вибрав Бориса Олійника. Аби запитали, кого вважаю найулюбленішим у народі, — це знову був би Борис Олійник. Я впевнений, що під цими словами підписався б кожен із читачів, бо хоч смаків та уподобань у нас багато — істина одна. Їй і служить упродовж свого життя наш відомий у світі земляк.

Борис Олійник народився 22 жовтня 1935 року в селі Зачепилівка Новосанжарського району. Тут, у центрі села, стоїть обеліск воїнам-односельцям, котрі не повернулися з війни. Багато імен викарбовано на плиті. Одне з них — Ілля Іванович Олійник — стосується поета. Це його батько. Він міг би не піти на фронт, а отже, й не загинути, адже мав так званий білий білет — документ, що свідчить про непридатність до фізичної праці, а до служби в армії — і поготів. Але, коли загриміла війна, Ілля Олійник закинув далеко в шухляду квиток, що заважав йому стати в солдатський стрій, і домігся у військкоматі відправлення на фронт. Це була та сама наполегливість, із якої в юності він рвався в шахтарський Донбас, щоб випробувати себе на робітничу міцність. Тоді трапилося лихо: у шахті 16-літній хлопець потрапив під обвал. Так закінчився трудовий етап його романтичної молодості. Але якщо працювати з повною напругою жил Іллі Олійнику не дозволяла травмована рука, то готовності віддати життя за Батьківщину в нього не міг забрати ніхто.

Пізніше у своїх спогадах Борис Олійник напише: «Я ледь-ледь пам'ятаю батька. Але десь у підсвідомості, на дні мого серця, світиться невеличкий міст через старицю Ворскли. Там ми попрощалися. Невисокий, широкоплечий, він ще раз озирнувся посеред мосту, махнув нам рукою і закрокував на Нові Санжари, до військкомату. За кілька хвилин міст злетів у повітря. Сапери поспішали: наближалися фашистські танки». Напише, що лише завдяки доброті й щедрості людей, які оточували його в дитинстві, він ніколи не відчував себе сиротою. Бабуся Катерина, дідусь Іван, тьотя Віра й дядько Микола, вчителі, односельці, а найбільше — мама, Марфа Никифорівна, — ось ті, від кого він набирався сили й розуму, мудрості й любові. Все це потім відобразиться у його творчості, стане словом, яке заспіває, засміється й заплаче. Особливо у віршах, присвячених матері, простій працелюбній жінці, котра своє нелегке життя трудилася від зорі до зорі на колгоспному полі...

Посіяла людям літа свої
літечка житом,
Прибрала планету,
послала стежкам спорошу,
Навчила дітей,
як на світі по совісті жити,
Зітхнула полегко —
і тихо пішла за межу.

Першу свою школу — початкову — Борис Олійник закінчив у рідній Зачепилівці. Середню — в райцентрі. Знання давалися легко, бо уже з п'яти років, відколи навчився читати, нестримно вабило до книг. Перший свій вірш надрукував у Новосанжарській районній газеті, яку, до речі, до війни редагував його батько. У пам'ять про тата Борис і мріяв піти батьковим шляхом. Хлопець став своїм у місцевій редакції, де його любили і помаленьку підштовхували до остаточного вибору професії: давали завдання, друкували ранні школярські дописи. Тому дорога до Київського університету, на факультет журналістики, пролягла природно.

В університеті вирувало літературне життя, в яке Борис Олійник пірнув, як риба у воду. На республіканському конкурсі поетів він здобуває перший приз. Початківця помічають визнані майстри, і сам Андрій Малишко називає його одним із кращих молодих поетів, а Павло Тичина ще й допомагає влучними зауваженнями.

Крім навчання і поезії, мав ще одну пристрасть — футбол. У студентській команді він спритно захищав ворота, а цілився в них часто сам Валерій Лобановський, котрий виступав тоді за команду Київського політехнічного.

Закінчивши у 1958 році університет, Борис Олійник почав працювати в редакції газети «Молодь України». Потім був журнал «Зміна», котрий згодом перейменували на «Ранок»... З редакторського крісла цього видання Борис Ілліч перейшов у журнал «Дніпро» заступником до Юрія Мушкетика.

Цей час письменник Володимир Біленко згадує так: «По виходу майже кожного номера доводилося вистоювати під дверима високих комсомольських кабінетів, куди Олійника і Мушкетика викликали, щоб у черговий раз «проробити» керівників молодіжних видань за «загравання з творчою молоддю», «оспівування патріархального села», «вияви націоналізму».

Як і на футбольних колись поєдинках, Борис Олійник відчайдушно захищав «ворота» молодіжних видань. І він, і Мушкетик уже були лауреатами престижної тоді комсомольської Премії імені Миколи Островського, та мусили вислуховувати найпринизливіші, а головне — безпідставні докори, «випрошували» собі догани, аби не карати нижчих за чином, але рівних у побратимстві колег своїх, не хотіли «розраховуватися» людьми, яких вимагалося звільнити як підбурювачів спокою. Тоді, за умов тоталітарного режиму, під пильним наглядом ревнителів офіційної ідеології мужність і відважність нашого земляка рятували в публікаціях молодих і гарячих поетів паростки національного духу і вільнодумства. Це саме Борис Олійник із терплячою селянською впертістю «пробивав» в «інстанціях» право на випуск книжок Василя Симоненка й Ліни Костенко. Коли в 1965 році у видавництві «Молодь» готувалася до друку збірка Василя Симоненка, до якої виявлялося аж занадто багато уваги, Борис Олійник підтримав її своїм розважливим переднім словом, належно оцінивши талант і громадянську мужність поета-провесника. А ось інший приклад: коли у московській «Молодій гвардії» опинилося під загрозою зриву видання книги талановитого прозаїка Григора Тютюнника, бо хтось із запопадливих земляків «настукав» на автора, то знову саме Борису Олійнику пощастило розвіяти чорні хмари: його авторитетна післямова до книжки, написана спішно вночі, вберегла її від ідеологічної розправи.

Під тиском нового режимного повороту кожен митець обирав собі дорогу сам, як диктували честь і гідність. Борис Олійник, посідаючи певне громадське становище, рятував рідне слово в умовах легальних, на волі, хоч вона часто бувала гіршою за неволю. Моральність цієї безстрашної позиції перевірялася передусім власною творчістю. Саме в цей час поет написав такі широковідомі цикли, як «Сковорода і світ», «При гончарному крузі», «У дзеркалі слова» та інші.

Мужність і принциповість не зрадили Олійнику і на початку 70-х років, коли розглядалася персональна справа Івана Дзюби. Тоді він не підкорився партійній дисципліні, проголосував проти виключення опального критика із Спілки і поплатився за свою позицію: був звільнений від обов'язків секретаря правління СПУ, а видавництву «Молодь», де якраз готувалася до друку його поетична збірка, дали вказівку розсипати вже набраний текст. Партія суворо карала за непослух навіть такого вже відомого письменника.

Його збірки почали виходити одна за одною в 60-ті роки, тільки-но отримав диплом журналіста: «Б'ють у крицю ковалі», «Двадцятий вал», «Коло». Головні їх теми — єдність батьків і дітей, пам'ять про живих і мертвих фронтовиків — героїв Великої Вітчизняної війни. Характерно, що молодий поет свідомо прославляв рядових бійців, підносячи їх на героїчну вершину.

(Закінчення на 6-й стор.).

Голова Громадської ради «Кримської світлиці» Петро Вольвач з подарованою Борисом Олійником книгою нових віршів.

БОРИС ОЛІЙНИК КАЖЕ, ЩО ЗАХИЩАТИ НИНІ ТРЕБА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Голова Комітету з Національної премії України імені Траса Шевченка, відомий поет, Герой України Борис Олійник засуджує законопроект «Про мови в Україні», внесений представниками Партії регіонів, Компартії та Блоку Литвина.

«Те, що нам нав'язують Закон «Про мови в Україні», то я прошу дати мені факти утисків російської мови в Україні. Де вони, ці приклади?! Не треба перебирати міри і не треба лукавити. Адже переважна більшість видань в Україні виходить російською», - заявив Б.Олійник в інтерв'ю газеті «Літературна Україна».

Поет переконаний, що нині треба захищати українську мову. «За радянських часів я був доповідачем у Верховній Раді, коли приймали закон про державність української мови. Тепер ми б такого закону не ухвалили б. Толерантний, зважений, де ми, як і в Конституції, чітко сказали про статус української мови як єдиної державної», - стверджує Б. Олійник.

Як повідомляв УНІАН, у Верховній Раді на початку вересня був зареєстрований проект закону «Про мови в Україні», авторами якого є член Партії регіонів Олександр Єфремов, лідер Компартії Петро Симоненко та депутат від Блоку Литвина Сергій Гриневецький.

Законопроектом передбачається, що в Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської мови.

Після цього голова ВР Володимир Литвин звернувся до президента Національної академії наук України Бориса Патона з проханням надати експертний висновок щодо цього та інших мовних законопроектів, які є у ВР.

12 жовтня директор Інституту української мови НАНУ Павло Гриценко повідомив, що вчені після аналізу 7 «мовних» законопроектів рекомендували жоден з них не ухвалювати в парламенті. «Ми рекомендували їх не розглядати, тому що вони недопрацьовані, містять багато суперечностей і посилюють регіоналізацію та розкол України», - підкреслив науковець.

За його словами, вчені детально розглянули і законопроект О. Єфремова, П. Симоненка та С. Гриневецького, що викликав найбільший резонанс у суспільстві. «Такий закон приймати не можна. Його дух – підкреслення усього регіонального на противагу цілісності країни», - заявив П.Гриценко.

ЗУСТРІЧ ЗІ «СВІТЛИЧАНАМИ»

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.).

нашій знаменитій землячці, уславленій вишивальниці Вірі Сергіївні Роїк, якій не судилося дожити до свого 100-літнього ювілею. **11 листопада о 16.00 в Гарнізонному будинку офіцерів м. Сімферополя відбудеться вечір пам`яті В. С. Роїк - до сороковин з дня її смерті,** тож зустріч з читачами дала можливість озвучити це оголошення, яке вони повинні були б прочитати у своїй газеті. Так само, як і повідомлення про **відбірковий тур XII Всеукраїнського фестивалю української пісні «Червона рута», який пройде у залі Сімферопольського музичного училища 13 листопада, поч. о 9-й год.**

З уст читачів прозвучали побажання колективу не здаватися, продовжувати боротьбу за повернення «Кримської світлиці» до Криму, наповнення її кримським і українським патріотичним духом і змістом, бо іншої газети кримські українці просто не стануть передплачувати. Зокрема, голова Ліги етнічних українців Криму «Лелека» Петро Смолянінов запропонував, незважаючи на те, що захищати сьогодні треба саму редакцію, підняти в газеті тему захисту прав людини, причому, незалежно від національності, бо потерпають сьогодні від свавілля чиновників геть усі громадяни. «Захистіть просту людину, не дайте розтоптати її гідність - і ви отримаєте ще не одного вірного і вдячного читача», - додав Петро Васильович.

На зустрічі прозвучала також пропозиція звернутися до українців із закликом організувати збір коштів для друкування поточних номерів газети, патріотичним організаціям - замовляти у «Світлиці» публікації рекламних матеріалів, щоб у такий спосіб підтримати газету, або ж просто взяти на себе обов`язок почергово оплачувати випуск кожного номера.

Нагадаємо реквізити, за якими можна підтримати газету:
26000452086870
в АКБ "Укрсоцбанк"
м. Сімферополя
МФО № 324010
код ЄДРПОУ 20679407

Висловлюючи голові ГО «Українська громада Криму» Владиславу Хмеловському подяку за гостинність і можливість провести цю зустріч у його «світлиці», все ж сподіваємося, що такі «усні випуски» газети не встигнуть стати традиційними, «Світлиця», нарешті, почне друкуватися, і редакція «КС» невдовзі зможе приймати гостей на своїй території. Втім, все одно запам`ятайте цю адресу: **Сімферополь, вул. Самокиша, 18, к. 309 (тел. 560-671)** - і якщо дуже скучили за «Світлицею» і дружнім спілкуванням рідною мовою - заходьте!

Інф. «КС».

ПРОКЛАДАЙМО МОСТИ ДОБРА Й ПОРОЗУМІННЯ!

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.).

Не дарма ж у «Соборі» одним з найважливіших завдань вважають збереження й зміцнення соборності незалежної України, усвідомлюючи, що видимість розбіжностей виникає, як правило, від незнання, а ініціюється зусиллями політиків, що опираються на антидержавну ідеологію.

Але які ж насправді сюрпризи очікують кримських дітлахів на «ворожій» території? Про це - моя розмова з учнями сімферопольської школи № 33, які у складі групи гостювали на Західній Україні.

Організував і профінансував поїздку голова Кримської Республіканської організації УРП «Собор» Володимир Кунцов. Тому дітей було значно більше, ніж звичайно, коли їм доводилося оплачувати проїзд самостійно. А все, пов’язане із прийомом гостей, як завжди, залишалося турботою Анатолія Матвієнка.

На Західну Україну школа делегувала своїх кращих учнів. Серед них - Ганна Полгар, президент шкільного самоврядування, уже другий рік степендіатка Верховної Ради АР Крим. Ганна вчиться у звичайному російському класі, але з українською мовою дружить, як і з усіма навчальними предметами, адже вона розумниця, відмінниця, зірочка шкільної сцени.

- Всі, з ким я спілкувалася в селі Тишківці, ставилися до мене, як до рідної, здавалося, начебто ми давно знайомі, родичі, яких на час розлучили обставини, - розповідає Ганна.

Їй вторить і десятикласник Володя Сухойков:

- На Західній Україні я побував уперше. Вразила мене гостинність цих людей. Я ніколи не знав таких відчуттів. Родина, де мене поселили, зібралася в гості. Було трохи ніяково йти з ними, але мене скрізь приймали, як свого. Характерно, що там ніколи не замикають ні двері, ні хвіртку, навіть на ніч. Заходь - хто хоче. І стукатися не заведено - це поганий тон. Так що в мене залишилися найтепліші спогади.

А Настя Зубко привезла додому разом із численними подарунками ще й рецепти приготування 12-ти страв на Святвечір. Все це вона пообіцяла своїм батькам приготувати самостійно на наступне Різдво.

Для Ганни Полгар поїздка теж не пройшла марно — її вразило, що на Західній Україні всі вишивають: починаючи з маленької дівчинки - до майже столітньої бабусі. З тих пір Ганна теж захопилася вишивкою.

Вразила підлітків урочистість Різдвяної Божої служби. Щоб вони не змерзли в храмі, місцеві жителі подарували їм валяночки, ще й такі гарні, що з ними не хотілося розлучатися навіть у поїзді. Але найбільше їм запам’яталися відвідини садиби Анатолія Сергійовича Матвієнка. Він і його дружина Ольга Миколаївна були щиро раді кримчанам («видно було по їхніх сяючих очах»). Про те ж свідчив Різдвяний стіл із частуваннями, приготовленими руками господині. Те, що діти тут бажані гості, можна було помітити ще до зустрічі з господарями - в садибі розташовувався музей дитячих виробів, які вони виготовляли до дня св. Миколая. Але, ймовірно, не тільки тому садибу Матвієнків називають Домом святого Миколая. Анатолій Сергійович щедрий на подарунки школярам: кращі з них одержують стипендії від лідера УРП «Собор», а випускники - коштовні подарунки на пам’ять. Не залишилися без гостинця діти й на Різдво - одержали музичний центр. А юні кримчани виколядували собі грошові премії.

Треба сказати, що Анатолій Сергійович спонсорує й різноманітні сільські заходи, такі як «День села», піднімаючи тим самим у людей життєвий тонус.

Не хотілося розлучатися кримським школярам із цією гостинною землею, її дивною первозданною природою, з людьми, котрі знайшли місце в їхніх серцях. Сумували всю дорогу, адже на Західній Україні залишилися тепер їхні друзі, і навіть кохані. З ними й сьогодні листуються, передзвонюються, мріючи про наступну зустріч. А ще - розглядають фотографії. На одній з них - Богдана Яструб у національному українському костюмі, позиченому для такого випадку, - адже йому більше ста років.

Керівник групи Ольга Семакина відзначила, що селяни захоплювалися чистою українською мовою кримчан і зізналися: трохи раніше тут гостювали діти з Донецька - вони всі були російськомовними.

Дисонансом прозвучали тільки слова Володі Сухойкова: «Люди часто цікавилися, що говорять про них у Криму, чи називають бандерами».

Не запитала, що відповів їм Володя. Посоромилася. У всякому разі, якщо лідери УРП «Собор» прокладають через простори нашої Вітчизни місток добра й взаєморозуміння, то деякі милі журналістки (втім, це не їхня провина, вони просто виконавиці) намагаються зруйнувати вже побудоване. Начебто в школі не вчилися й не знають, до чого приводить розбрат.

Тамара СОЛОВЕЙ.

КОНКУРС ЗНАВЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ПЕТРА ЯЦИКА МОЖЕ НЕ ВІДБУТИСЯ?

Міжнародний конкурс знавців української мови імені Петра Яцика цього року може і не відбутися, адже міністр освіти й науки досі не підписав наказ про його проведення. Про це йдеться у відкритому листі до Президента України від організаторів конкурсу, Ліги українських меценатів. Натомість у Міністерстві освіти й науки запевняють, що не перешкоджають проведенню мовного конкурсу.

Конкурс знавців української мови імені Петра Яцика щороку об’єднував до 5 мільйонів школярів та студентів з 27 країн світу. Такі дані наводять організатори, Ліга українських меценатів. Цього року конкурсу забракло одного документа — наказу міністра освіти й науки про його проведення.

«Схоже на те, що цей конкурс вперше не відбудеться. Щорічно вже у вересні був наказ. Без нього нас не пустять у школи», — розповідає в коментарі Радіо Свобода співголова координаційної ради конкурсу Михайло Слабошпицький.

Окрім цього, за його словами, цього року Міносвіти одноосібно вийшло з числа організаторів конкурсу знавців української мови.

Водночас, на його думку, конкурс залишається особливо важливим для іміджу України. «Тут ідеться не лише про те, що ми закликаємо дітей вчити українську мову. Завдяки успішності конкурсу ми демонструємо, що в молоді є запит на українську мову», — наголошує Слабошпицький.

Натомість у Міністерстві освіти й науки України запевняють, що відомство сприяло і сприятиме проведенню конкурсу імені Петра Яцика. Керівник Інституту інноваційних технологій та змісту освіти міністерства Олександр Удод у коментарі Радіо Свобода заявив, що наказ Міносвіти не обов’язковий для проведення конкурсу, для цього вистачає інших документів.

«У них є указ Президента про конкурс імені Петра Яцика і є положення про цей конкурс. Все. Ці документи найголовніші, інших не треба», — каже він.

Олександр Удод припускає, що тривога організаторів конкурсу має інші причини: «Вони чудово знають, що 30 вересня цього року вийшов указ Президента про започаткування нового мовно-літературного конкурсу імені Тараса Шевченка».

Але він додав, що новий конкурс цілком інакший, це вже не конкурс української мови: «Він масштабніший, охоплює і мову, і літературу, причому не лише українську, але й мови національних меншин».

Старт Міжнародного мовно-літературного конкурсу імені Тараса Шевченка заплановано вже на 3 листопада.

Перші етапи Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика розпочнуться 9 листопада — у День української писемності та мови.

http://www.radiosvoboda.org/content/article/2202170.html

Табачник дав «оцінку» українській літературі...

ЧИТАЙТЕ СТОР. 6.

ВІДПОВІДЬ НА ДУХОВНУ КРИЗУ

Громадська рада з питань співпраці з церквами і релігійними організаціями при Міністерстві освіти і науки України прийняла рішення про необхідність подальшої популяризації досвіду виховання на засадах християнських цінностей, зокрема, під час Першого всеукраїнського з’їзду педагогічних працівників дошкільної освіти, що має відбутися на початку листопада. Про це повідомили у прес-службі народного депутата Володимира Марущенка.

Під час засідання під головуванням члена Колегії Християнсько-Демократичного Союзу В. Марущенка члени Громадської ради розглянули ряд питань, пов’язаних з упровадженням предметів духовно-морального спрямування у навчальних закладах, підготовкою відповідних програм, процедурою визнання іноземних дипломів про богословську освіту на території України.

В. Марущенко наголосив на пріоритетній ролі духовного виховання в українському суспільстві. «Справжньою відповіддю на кризу духовності було б, якби управління освіти на місцях надавали пріоритетне значення викладанню «Християнської етики» та інших предметів духовно-морального спрямування під час вибору факультативів», - наголосив він.

http://www.unian.net

КОНКУРС ЗНАВЦІВ КОРАНУ

У Сімферополі відбувся Міжнародний конкурс знавців Корану. Організатором заходу виступила Всеукраїнська Асоціація громадських організацій «Альраїд». У конкурсі взяли участь читці з країн пострадянського простору: Казахстану, Киргизстану, Таджикистану, Узбекистану, Азербайджану, Молдови, Білорусії, Росії та України.

Конкурсанти демонстрували знання тексту Священного Корану на наступних рівнях: знання напам`ять усього Корану, половини, чверті Священної Книги та останніх трьох джуз.

Учасників конкурсу привітав виконуючий обов`язки Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда. У Вітальній адресі, зокрема, йдеться: «Ця подія має величезне значення у духовному житті Автономної Республіки Крим - рідної землі для більш ніж 120-ти націй і народностей, які населяють наш півострів, і в кожної з них є свої звичаї, що мають відношення до релігії.

Іслам особливим чином і дуже тісно вплівся в релігійну культуру Криму. Його традиції засновані на життєвих цінностях справедливості, добра, милосердя і турботи про ближнього, що сприяє духовному відродженню та збереженню взаєморозуміння та міжнаціональної злагоди у нашому суспільстві.

Основним джерелом, що формує світогляд, ставлення до життя і культуру послідовників Ісламу, є Коран, який займає дуже важливе місце у житті віруючого.

У багатьох країнах стало доброю традицією проводити конкурси, змагання і зустрічі кращих читців Корану, що дозволяє громадськості краще ознайомитися з древніми мусульманськими традиціями і знайти взаєморозуміння між різними культурами.

Висловлюю впевненість, що проведення подібних конкурсів у Криму сприятиме вихованню духовності, шанобливого ставлення один до одного, толерантності і прихильності до загальнолюдських цінностей».

Прес-служба Постійного Представника Президента України в АР Крим.

ПОКИ МИ ЖИВІ - ЖИВИЙ І ВІН...

Його ховали 21 вересня 2010 року, у світлий день Різдва пресвятої Богородиці.

Ховали нашого товариша, колегу, а для рідних – найближчу й найдорожчу людину – Олександра Павловича Кулика. Провести його в останню путь прийшов практично весь цвіт творчої інтелігенції Криму – адже Олександр Павлович не тільки журналіст, що має звання Заслуженого журналіста України, але й письменник, а в минулому – видавець, людина, відома й своїми художніми творами, і сміливою відвертою публіцистикою, здатною дійсно «запалювати серця людей». Найяскравіше він виявив себе в цій якості, будучи головним редактором єдиної в Криму україномовної газети "Кримська світлиця", що почала видаватися на рубежі 1992–1993 років. Для Криму явище це було безпрецедентним, що супроводжувалося гострими дискусіями із владою й спротивом усіх, хто не вірив у можливість існування української держави, та й не хотів цього. Але в Олександра Кулика, одного з ініціаторів створення газети, вистачило і волі, і мудрості, і гнучкості, щоб здійснити мрію багатьох українців Криму – мати свою трибуну, з якої б вільно лилася рідна мова, звучало правдиве слово.

Поставивши газету «на крило» (у той період її тираж доходив до 7 тис. екз.), Олександр Павлович став власним кореспондентом урядової газети України «Урядовый кур'єр» і проробив у цій якості близько 15 років.

Але чим би не займався Олександр Кулик, він завжди був вірний собі в головному – і це була для нього любов до рідної України, а отже, захист її інтересів, боротьба за правдиву історію свого народу (адже за освітою він – історик), робота, спрямована на відродження національної самосвідомості співвітчизників. У публікаціях на сторінках "Кримської світлиці" редактор Кулик надавав важливого значення не тільки висвітленню й трактуванню політичного моменту, але й звеличуванню людей мистецтва, праці, вселяючи тим самим у читача гордість за свій народ, бажання бути одним із кращих. В умовах, далеких від нинішніх у технічному відношенні, без комп'ютерів, при гарячому наборі, розміщаючись в одній-єдиній редакційній кімнаті, газетярі видавали якісний продукт, завоювавши серця читачів на довгі роки.

І, можливо, не випадково, по якійсь вищій волі услід за своїм першим головним редактором умирає сьогодні й сама газета – уже майже півроку немає її в поштових скриньках, а колектив одержав попередження про можливе звільнення. Ще на першому етапі реорганізації на зустріч із керівництвом Газетно-журнального видавництва (одним із засновників "Кримської світлиці" кілька років тому стало Міністерство культури й туризму України) був присутній і Олександр Павлович. Він запропонував для публікації свої матеріали, у тому числі й спогади про період функціонування газети, що став уже історією. Однак сьогодні, на жаль, немає можливості навіть потримати їх у руках – редакційні приміщення опечатані.

Але як хочеться вірити, що наш перший редактор ще отримає своє друге життя – в опублікованих спогадах, художніх творах, у продовженні колись початих ним важливих справ в ім'я рідної України, в пам'яті багатьох людей, з якими зводила його доля.

Тамара СОЛОВЕЙ.

На фото: 31 грудня 1992 р., вийшов перший номер «Кримської світлиці». Третій ліворуч у першому ряду – перший редактор «Кримської світлиці» Олександр Павлович Кулик.

(Фото з архіву «КС»).

СПОГАДИ ПРО БАТЬКА

Знову настала осінь... Знову йодований жовтень заполонив кожну вуличку Сімферополя... І знову ця сумна дата – 27 жовтня. Цього року вже десята.... Десять років, як нема на світі батька. Іноді мені здається, що це було недавно, що ще вчора він тримав мене за руку, давав поради, просто обіймав, просто був поряд, та водночас пройшло стільки часу, стільки подій сталося, стільки змінилося... Я не пішла його шляхом – не стала журналістом, але у нього вистачило мудрості прийняти мій вибір. Він – це Володимир Миткалик – головний редактор «Кримської світлиці», це журналіст, який і дня не міг прожити без рядка, який і на лікарняному ліжку намагався вплинути на ситуацію, покращити її, це людина з глибоким відчуттям справедливості... Не хочу ідеалізувати його, просто хочу розказати про нього.

До речі, перед тим, як сісти писати, я, якщо чесно, дуже довго не могла на це наважитися... Довго думала, з чого почати і чим закінчити, бо мої спогади - це одне, спогади інших - це друге, а саме батькове життя - це ще інше... Але, разом з тим, певно, ніхто не зможе це зробити краще за мене...

Думаю, в кожної людини, з якою тато так чи інакше зустрічався у своєму житті, залишилися якісь свої спомини, в когось - гарні, в когось, може, й ні. Але мої спогади, звісно, будуть вирізнятися, передусім, тим, що я бачила його ніби «зсередини», таким, яким він був у домашній обстановці. Можу зі стовідсотковою упевненістю сказати, що мені пощастило з родиною: з мамою, з татом. Причому, батька я можу назвати Батьком з великої літери. Хоча, він був звичайною людиною, зі своїми бажаннями і мріями, помилками і звершеннями, плюсами і мінусами.

Та з дитинства він був для мене авторитетом. До усіх його слів я завжди дослухалася, а потім впевнено казала: «А мені так сказав тато!» Отже, це закон. Пам`ятаю, коли він працював на Державному кримському радіо (мені було рочків з 4-5), я дуже чітко впізнавала його голос серед інших, і з гордістю казала: «Це мій тато!»

Він був щирою, життєрадісною людиною, дуже комунікабельною, в нього було чимало знайомих, іноді телефон вдома просто «розривався» від дзвінків. Але водночас він мав досить твердий характер, і завжди відповідав за свої вчинки, чому навчив і мене. Хоча сказати – навчив – не можна, просто своїм характером я вдалася в нього. Вам може видатися трохи непослідовною моя розповідь, але повірте, про таких людей, як батько, та ще й зсередини, дуже важко розповідати крок за кроком – логічно і поступово, бо вони неймовірно розкуті у своїй творчості, і порядні у своїй надзвичайній відповідальності, але про це трохи згодом...

Нещодавно я познайомилася з однією жінкою, у розмові з якою розповіла, що працюю у «Кримській світлиці». Вона запитала в мене, чи є у нас в редакції такий веселий, моторний, невеликого зросту чоловік, родом з Волині. Я чомусь відразу здогадалася, що вона каже про нього - про батька... Про те, що він пішов з життя, вона не знала, бо доля їх уже давно розкидала... Виявилось, що вони років із 17 тому їздили разом у Київ на заходи, присвячені вшануванню пам`яті загиблих у 1932-1933 роках від Голодомору. Мене вразили її спогади про ту поїздку, про те, як батько тримався, незважаючи на те, що ситуація була майже патова, адже їх з Євдокією Назарівною, а саме так звати цю жінку, не попередили про те, що їм треба із собою мати вінок і землю, і те, що через стільки років вона про нього пам`ятає. А батько дійсно був таким, завжди залишався у пам`яті, до нього ніхто не залишався байдужим.

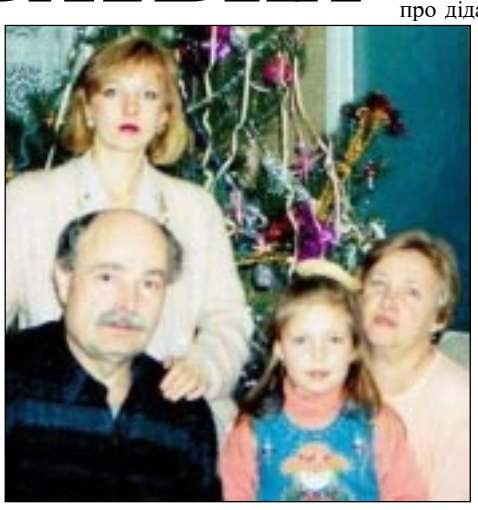

А ще батько дуже любив свою роботу, він навіть уявити не міг себе поза журналістикою. Причому, писав, в основному, вночі, мабуть, тоді приходило натхнення і ніхто його не відволікав від улюбленого заняття. На початку я вже про це згадувала: тато дуже хотів, щоб я пішла його стезею і теж пов`язала своє життя з журналістикою. Але я не наважилася... Не знаю, чому, напевно, боялася, що не дотягну до його рівня. Тому стала викладачем української мови. Чому саме української, думаю, не важко здогадатися.

Пам`ятаю, коли навчалася у школі, українську мову вивчали за бажанням, тому в класі з 37 учнів було лише 12-13 бажаючих опанувати її. Мені тоді це здавалося несправедливим: чому одні вчаться, а інші гуляють? На моє запитання, чи можу я теж не вивчати, тато сказав: «Навіть, якщо залишишся одна, все одно будеш вивчати, бо це мова твоїх бабусі і дідуся». Коли я подорослішала, я зрозуміла, чому він так відповів.

Згадую, як їздили на його батьківщину, на Волинь. Мені було років 7. Я дивилася на все широко відкритими очима, так було цікаво: і село Прилісне, де жили бабуся Ярина (до речі, назвали мене на її честь) і дідусь Сильвестр (я їх ніколи не бачила, бо вони померли ще до мого народження), і Маневичі, де народився батько і прожив свою юність, поки не поїхав навчатися до Львова. Я була в захваті від історій, які мені розповідали про родичів. Особливо вражали розповіді про партизанське життя діда Солов`я (так називали його в селі, бо, певно, не могли вимовити його ім`я) та дядька Павла, якого жорстоко вбили одразу після закінчення війни. Хоча були і смішні: скажімо, коли батько років у 6-7 прийшов записуватися у сільську бібліотеку, на питання бібліотекаря (яка була до того ж далекою родичкою), як твоє ім`я та по батькові, він впевнено сказав: Володимир Соловейович!

Усі ці розповіді, мабуть, вплинули на дитячу свідомість і видно саме тоді я відчула себе теж українкою. Хоча «вибирати» національність мені було з чого: батько – українець, мати – наполовину росіянка, наполовину естонка.

Нещодавно вкотре перечитала його повість «Село моє», де він описував зі слів очевидців події Великої Вітчизняної війни на території Волині, а точніше на Ковельщині. Знаю, що писав він її дуже довго, це було ще у 80-х роках. Видати не довелося... Не буду казати чому, такі були часи... Однак ці матеріали залишилися як пам`ять про діда, бабусю, їхнє життя, і я точно знаю, що і мої діти будуть про це знати...

У роки мого навчання в університеті батько дуже мені допомагав, саме з професійної точки зору. Якщо чесно, російсько-українського словника вдома не було, «словником» був тато. І я дуже йому вдячна за ті знання, які він вклав у мене. Я дуже вдячна йому за те, що виховав мене саме такою.

Я згадую, як він став головним редактором нашої газети. Як часто їздив у відрядження до Києва вирішувати нагальні справи. Як переймався її долею і долею своїх колег, коли були проблеми з фінансуванням. Але йому вдавалося вирішувати їх, хоча це і забирало в нього сили і боліло серце. Згадую, як одного разу, прийшовши додому дуже здивованим і, можна сказати, ошаленілим, розповів, що йому телефонував... сам Кучма (це було в часи його президентства). Виявляється, на першій сторінці газети було опубліковано звернення до Глави держави з питанням, чи знає він про проблеми газети і чи знає взагалі про «Кримську світлицю». На що Леонід Данилович особисто запевнив, що таки знає. Тато був вражений і, думаю, задоволений, що все-таки його робота і робота всього колективу не є марною.

Пам`ятаю, як створювався Всеукраїнський інформаційно-культурний центр, скільки довелося попоїздити до того ж Києва, щоб все це «вибити». Водночас розумію, що це і було його життя, інакше він просто не міг...

Шкода, що доля відвела йому всього 54 роки, бо з його потенціалом він зробив би набагато більше. Але...

На його пам`ятнику написано: «Ти завжди житимеш у наших серцях». І це правда...

Ірина МИТКАЛИК.

(Фото з сімейного архіву родини Миткаликів та редакції «КС»).

24 грудня 1999 р., 500-й «Кримської світлиці». У центрі - Володимир Сильвестрович Миткалик.

Молоді репортери.

ЯК ПОВІДОМИЛА «ГІМНАЗІЯ ТАЙМС»...

Ось уже майже рік щочетверга після уроків в інтернет-класі нашої гімназії гамірно і багатолюдно. Тут засідає редколегія нашої справжньої газети «Гімназія Таймс». Днями вийшов уже її шостий номер. Там ми пишемо про нашу гімназію, її школярів, вчителів і випускників. Про те, що відбувається в «альма матер», про досягнення однокласників, про все, що може нас і наших друзів зацікавити.

І читають газету не тільки гімназисти і вчителі, але й наші батьки, друзі, знайомі. Її ми також відсилаємо до Москви – у бібліотеку Національного культурного центру України на Арбаті. Ще її читають у Міністерстві освіти і науки України в Києві та у Варшаві – у Фонді «Освіта для демократії»

Шеф-редактор газети, соціальний педагог в українській гімназії Катерина Звєрянська каже, що вражена самостійністю юних журналістів: «Всі матеріали діти пишуть та редагують самі, допомагаючи один одному. Вони дуже сумлінно та з зацікавленістю ставляться до виконання різноманітних завдань. Макетуванням сторінок газети юнкори також займаються самостійно. Дуже приємно дивитися, як школярі працюють з такою захопленістю».

Перший номер газети вийшов у січні 2010 року, і хоч вона існує не так давно, в неї вже є низка успіхів. Зокрема, «Гімназія Таймс» посіла перше місце на п'ятому Міжнародному конкурсі шкільних газет у Варшаві, стала лауреатом дванадцятого Національного конкурсу шкільних газет, що проводився Міністерством освіти і науки України, Академією педагогічних наук, Національною спілкою журналістів і Миколаївським коледжем преси та телебачення у сусідньому Миколаєві. В своїй рідній школі редколегія стала лауреатом у гімназійному конкурсі «Кращі з кращих» у номінації «Подія року» й отримала «Золоте ластів'ятко» – це такий «шкільний Оскар».

А пояснення таких успіхів, можливо, криється у тому, що вже рік в НВК «Українська школа-гімназія» м. Сімферополя працює Школа молодих репортерів. В ній викладає голова Комітету з моніторингу свободи преси в Криму, кримський кореспондент української редакції Радіо Свобода, Заслужений журналіст України Володимир Притула.

Тут займаються діти різного віку, наймолодшим «репортерам» по 9–10 років, найстарші – вже вчаться у 10 класі. За словами однієї з юнкорів, Юлії Латишевої, всі заняття проходять дуже цікаво та пізнавально. Школярі їздять на екскурсії до редакцій міських газет, кримських телеканалів та також на майстер класи до Інформаційного прес-центру, який очолює відома кримська журналістка Валентина Самар. Саме вона ініціювала створення Школи молодих репортерів, всіляко їй допомагає, сама провела декілька майстер-класів. Особливо була цікавою її розповідь про розслідувальну журналістику, про Центр журналістських розслідувань.

Учень Школи молодих репортерів Стас Васильєв розповів, що йому найбільше запам'яталися зустрічі з американським медіа-експертом Магдою Волтер, як в США працювала на багатьох провідних телеканалах світу. А ще цікавою була розмова з головним редактором впливового київського тижневика «Коментарі» Вадимом Денисенком, який вів тоді на «Чорноморці» політичне ток-шоу «Бумеранг».

І це ще не все: молоді репортери не відстають від новітніх технологій. За підтримки Інформаційного прес-центру в них віднедавна є власне онлайн -видання «Юніор-прес» (www.pressjunior.crimea.ua), дизайн якого вони розробляли разом з професіоналами. На сайті, що тільки починає працювати, вже зараз можна знайти багато цікавої інформації про все, що оточує молодь.

Це здобутки Школи молодих репортерів за минулий навчальний рік. Зараз почався новий шкільний рік і учні продовжують свою «живу» справу. На їхню думку, рік принесе їм багато нових знань і перемог!

Надія БРАЗНЕЦЬ, учениця Школи молодих репортерів при НВК «Українська школа-гімназія» м. Сімферополя.

Наша школа.

На екскурсії до «Чорноморки».

Під час зустрічі з американським медіа-експертом Магдою Волтер.

МІНІСТЕРСТВО ІНФОРМУЄ...

29 жовтня в редакції газети «Комсомольська правда в Україні» відбулася пряма телефонна лінія Міністра культури і туризму Михайла Кулиняка, під час якої Міністр прокоментував питання дублювання іноземних фільмів українською мовою. Зокрема, Михайло Кулиняк повідомив про призупинення дії наказу Міністерства культури і туризму України від 18 січня 2008 року «Про дублювання або озвучення чи субтитрування державною мовою іноземних фільмів».

Відразу після прямої телефонної лінії ряд вітчизняних та російських ЗМІ, які неточно сприйняли заяву Міністра, розповсюдили інформацію під заголовками «Дубляж українською мовою скасовано».

У зв`язку з цим прес-служба Міністерства культури і туризму інформує про наступне.

Наказ Міністерства культури і туризму України від 18 січня 2008 року «Про дублювання або озвучення чи субтитрування державною мовою іноземних фільмів» не мав статусу нормативно-правового акту (тобто, не був зареєстрований в Міністерстві юстиції України). Положення цього наказу стосувалися лише тих посадових осіб Державної служби кінематографії, яки займалися видачею прокатних посвідчень.

Дублювання, або озвучення, або субтитрування іноземних фільмів українською мовою регламентується діючим законодавством України: Законом України «Про кінематографію», зокрема, статтею 6 («застосування мов у галузі кінематографії здійснюється відповідно до статті 10 Конституції України») та статтею 14 («іноземні фільми перед розповсюдженням в Україні в обов'язковому порядку повинні бути дубльовані або озвучені чи субтитровані державною мовою»), Постановою Кабінету Міністрів України № 1315 від 17 серпня 1998 року, яка затвердила «Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів».

У квітні 2010 р. Міністерством культури і туризму на виконання ряду доручень Кабінету Міністрів України було створено робочу групу з аналізу практики застосування норм законодавства щодо дублювання, озвучення чи субтитрування іноземних фільмів.

За результатом роботи цієї групи було підготовлено проект відповідного рішення Уряду, прийнято Постанову Кабінету Міністрів України від 21 червня 2010 року № 551 «Про внесення змін до Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів» та призупинено дію наказу Міністерства культури і туризму України «Про дублювання або озвучення чи субтитрування державною мовою іноземних фільмів».

Згідно з Постановою КМУ № 551 дистриб'юторські компанії в умовах вільного ринку зможуть самостійно обирати мову дубляжу або озвучення, якщо роботи з дублювання або озвучення іноземної картини будуть виконані виключно на території України. Але при цьому іноземний фільм, дубльований або озвучений будь-якою мовою, обов'язково має бути субтитрований українською мовою. Тобто, фільми, на які видаються державні посвідчення на право розповсюдження і демонстрування, в обов'язковому порядку мають бути дубльовані, озвучені чи субтитровані українською мовою відповідно до діючого законодавства.

http://mincult.kmu.gov.ua

З КОГОРТИ «СВІТЛИЧАН»

УЧИТЕЛЬ, ГОСПОДИНЯ, ЖУРНАЛІСТ

Дорога «Світлице», пропоную відкрити в газеті нову рубрику під назвою - «Наші дописувачі» і розповідати у ній про ваших помічників - позаштатних авторів. Я пропоную сьогодні таку розповідь.

Алла Миколаївна Осадча – всебічно обдарована людина. За фахом - учителька, математик, вона успішно займається журналістикою. Її цікаві статті часто друкувалися на сторінках всеукраїнської газети «Кримська світлиця».

Вона активна громадська діячка, очолює феодосійську організацію «Союз українок», член «Просвіти». І при всьому тому Алла Миколаївна - прекрасна господиня. В її квартирі гарно, як у віночку. І не дивно. Всі три кімнати прикрашені майстерно виконаними нею вишивками. Я прискіпливо розглянула зворотну сторону кількох робіт і ніде, ніде не помітила навіть манюсінького вузлика. Дивуюсь, як їй вдається це зробити.

Невтомна трудівниця сама обробляє город, доглядає невеличкий садочок. А як смачно вміє готувати різні страви! Знаю, бо Алла Миколаївна частенько пригощає мене чимось смачненьким.

Їй за сімдесят, але вона - енергійна, працьовита, виглядає значно молодше за свої літа. І жодних хвороб!

Алла Миколаївна – той тип жінки, яка «коня на скаку остановит, в горящую избу войдет», якщо треба допомогти людині, яка потрапила в біду. За все це її поважають мешканці нашого селища Орджонікідзе.

Лідія ПАРАХОНСЬКА, пенсіонерка.

смт. Орджонікідзе, м. Феодосія.

P. S. Люблю нашу «Світличку» - вже передплатила її на шість місяців (А. М. Осадча також). Доброго здоров'я, успіхів, терпіння вам усім. Тримайтеся! Ми, постійні читачі, з вами. Спасибі вам за справді незалежну, цікаву, чесну, правдиву газету.

«Я БІЖУ, АЖ ІСКРИ ПОРСКАЮТЬ З-ПІД РОКІВ, ЯК З-ПІД ЧОБІТ...»

(Закінчення. Поч. на 2-й стор.).

Як від самого початку, так і в 70—80-х роках минулого століття (як незвично відправляти вже в іншу епоху те, що ніби вчора було сьогоденням!) творчість Бориса Олійника не була «лакувальною» і тим більше — одіозною. Утверджуючи в діяннях і почуваннях рідного народу все духовно цінне і морально чисте, він засуджує відступництво від високих гуманістичних ідеалів, дворушництво.

Характеризуючи доробок Бориса Олійника, академік НАН Петро Тронько відзначає, що він «один із перших серед шістдесятників звернувся до відтворювання славних сторінок історії України. Йому належить образ Пам'яті як поняття, що вбирає в себе і безстрашність князя Святослава, і переможні походи — битви гетьмана Богдана Хмельницького, і мудрі заповіти Григорія Сковороди, і думи й пророцтва Тараса Шевченка, і гарячий подих та мрії Івана Франка. Поеми «Доля», «Дорога», «Дума про місто», ряд історико-тематичних циклів — це не ілюстрація до академічних досліджень, а самобутнє, художнє літописання страждань і борінь предків у битвах проти чужинців, за волю й незалежність України». А інтимна лірика? Вона, — як вважає відомий журналіст і політик Іван Бокий, — розкриває в Олійнику натуру надзвичайно цілісну, з щедрою, але ощадливою гамою життєвих вимірів і принципів, моральних критеріїв і пожадань, які не можуть не прихиляти до нього людей. Навіть найгріховніші почуття в нього чисті. Любов у Бориса Олійника — це, передовсім, вірність. Не банальна цнота — прапор моралістів, а вірність — почуттю, серцю, собі, коханій людині.

Щодо популярності поета, то не менш улюблений в народі Олесь Гончар у передмові до двотомника земляка написав так: «Доводилося не раз бути свідком виступів Бориса Олійника на літературних вечорах, у студентських аудиторіях, в робітничих клубах, чути його слово в шахтарському Палаці культури і перед полтавськими хліборобами, і не пригадується випадку, коли б твори, прочитані поетом, полишали байдужими його читачів. Цей негучний, часом аж стишений голос, виявляється, здатен глибоко проникати в людські серця; щирий поетичний роздум автора будь-де здатен контрактуватись, внутрішній неспокій поета закликає... спільно дошукуватись важливих істин життя».

Йдучи за біографією Бориса Іллі-ча, мені хочеться говорити устами поета Михайла Шевченка, котрий, на моє глибоке переконання, найтонше і найоб'ємніше з усіх, хто брався аналізувати феномен Олійника, осягнув і його душу, і його творчість: «Бурхливі суспільні зрушення в кінці 80-х розметали письменників, як і всю інтелігенцію по таборах. Такий був час. І часові байдуже, що всі вони любили Україну. Час кинув їм звабливу можливість проявлятися з новою силою в новій іпостасі. У вічній пристрасті не лише до правди, до волі, до перемоги, а й до власної слави. І тут, як завжди, в кипучому морі боротьби, скресли давні заздрощі як одна з домінантних рис нашого характеру. Згадалися заздрощі минулі, скресли жалі до себе за те, що тоді не були першими і в заздрощах тліли. Шкода, бо ж і тоді заздрили не сміливості Бориса Олійника і не тому як вагомо міг використовувати Олійник таку манливу першу державну трибуну, а лише тому, що за тією трибуною він бував більше, ніж вони. Особливо загострилися стосунки на початку 90-х. І знову-таки не тому, що опоненти сумнівалися в його любові до України, а тому, що він не перелицьовувався на марші... Почалися атаки в пресі... опоненти вдарили по його комуністичних переконаннях. Ну, скажімо, в демократичному суспільстві кожна людина має право на своє переконання, і час підтвердив, що ті ідеї, на яких стоїть Борис Олійник, для всього народу... не найгірші. Але втягнутих волею часу і

національного характеру в міжособиці це вже не цікавило. Він же міцно стоїть на тому, в що вірить, бо своїх переконань не зраджував ніколи, навіть перед смертельною небезпекою. Згадаймо, сам Борис Олійник у травні—червні 1986 року бував у «зоні», звідти вів телерепортажі, виступив у «Литературной газете» із викривальною статтею «Испытание Чернобылем», а в 1987 році в Кремлівському палаці, вперше в Союзі, оприлюднив засекречені наслідки чорнобильської трагедії. Саме Олійник на 19-й конференції першим відкрив усю трагедію і причини голодомору та вимагав поіменно назвати винуватців».

А ось штрих із публікації іншого автора: «Комісію по вшануванню пам'яті Василя Симоненка з нагоди 50-річчя від дня його народження створив і очолив Борис Олійник. Захоплювали мужність і затятість, з якими Борис Ілліч боровся за гідне пошанування пам'яті видатного поета у ті черненківські часи, підставляючи себе під удари в ім'я справедливості.

Сьогодні опоненти Олійника, проголосивши себе народними месіями, воліють не пам'ятати цих фактів. А він по-філософськи зізнається: «І тоді, і нині я не зовсім вписувався у систему. Але в цім вина не моя. То системи заносить. Я ж лишаюся сам собою. На своїй землі, на своєму місці. Тому і моїм прихильникам, і супротивникам легко мене в цій політичній метушні. І для того, щоб ударити в спину, як це неодноразово робили мої «колишні», і для того, щоб стати зі мною опліч. Зате я можу підставити тільки плече, зайти в спину не можу — мене далеко видно».

Національно-патріотична, інтелектуально-філософська поезія Бориса Олійника має своє продовження й у його громадській та державній діяльності. Хтось навіть визнав, що він входить у п'ятірку найвизначніших політичних лідерів України. І навіть серед народних депутатів, які давно уявляються співгромадянам закоренілими державними мужами, господарями владних кабінетів, Борис Ілліч виділяється завидним парламентським стажем і досвідом: понад 16 років він був у складі Верховної Ради України плюс, за його власним висловом, «два роки в Кремлі» у високому ранзі заступника голови Ради національностей Верховної Ради СРСР.

— Поет — філософ за покликанням, природою, за мисленням і впливом на людей, він і в парламентській діяльності покладався на свій основний робочий інструмент — на слово. Слухаючи його промови, важко було збагнути, чим же він бере, чому справляє на слухачів таке сильне враження? Адже ті промови — суцільно поза класичними ораторськими правилами і шаблонами, — розмірковує далі Євген Лук'яненко. І дає відповідь: — Олійник переконує людей словом щирим, довірливим, без подвійного змісту і дна, без найменшого натяку на можливу закулісність, з повагою до тих, хто слухає.

Народний депутат Борис Олійник постійно захищав інтереси соціальної справедливості, духовно-культурного розвитку України, її інформаційної сфери. Він також брав активну участь у розробці і прийнятті Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів».

І все ж, яким важливим не був би внесок Бориса Олійника в державотворення, але хочеться говорити не про це, а знову й знову повертатися до його творчого доробку, бо тут він справді неперевершений. Хочеться читати й перечитувати і ранні його вірші, і вірші останніх років. До речі,

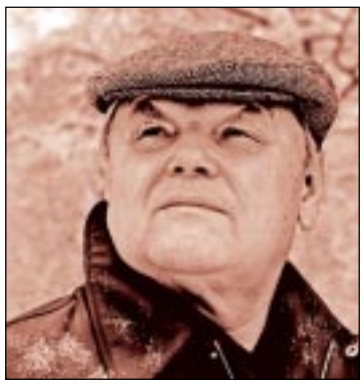

недоброзичливці Бориса Іллі-ча злостиво стверджують, що через політику він втратив поетичний дар і вже не здатний хвилювати, як колись, серця читачів. Михайло Шевченко, проте, іншої думки: «Бурхлива політична діяльність останніх літ певною мірою вивела Бориса Олійника із силового поля поезії. Але хіба не є одна з останніх поетичних поем «Трубить Трубіж» і літературним, і політичним, і культурним явищем в Україні? Наша критика, що впродовж десятиліть звикла плебеювати навіть на найодважніших творах, нині розгубилася, бо не виконала свого призначення в час, коли можна все. Не вміє вона бути точним мистецьким і політичним локатором. Навчена «вести» мистецтво з принуки, сьогодні, коли не кажуть однозначно куди вести, втратила лоцманський дух. Саме тому таке полотно їй непосильне, і вона скромно замовчала».

Було б несправедливо не обмовитися жодним словом про родину поета. У нього є дружина, яку називає своїм однодумцем, син, дипломат за фахом, котрий працює у консульстві в Канаді. Є хороша невістка й онука Катерина. Про їх спокій і щастя він думає завжди. І коли пише вірші, і коли виступає з трибуни. Через призму розуміння потреб найдорожчих людей поет відчуває, чого хоче народ, і робить усе для того, щоб не соромно було дивитися всім у вічі, і стверджує:

Уже б таки дотямити пора,
Що тільки той стає
обранцем Долі,
Хто сам її, як воїн, обира.

І останню інформацію я залишив для фіналу цієї розповіді, що в жодному разі не претендує на всеохоплюючу: Борис Ілліч Олійник є почесним громадянином міста Кобеляки, бо саме тут мені, як президенту Фонду міжнародних премій, випала честь вручати славному землякові орден Миколи Чудотворця «За примноження добра на землі».

Костянтин БОБРИЩЕВ.

Фото автора.

(«Вечірня Полтава», №43, 27. 10. 2010 р.).

ТАБАЧНИК ДАВ «ОЦІНКУ» УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ...

НЕОСВІЧЕНІСТЬ ЧИ ДУХОВНА ТЕМНОТА?

Не можу змиритися з тим, що міністр освіти та науки незалежної України послідовно виховує у співгромадян комплекс меншовартості порівняно з сусідами-росіянами. Пояснюватися це може одним: не сприймає Дмитро Володимирович цю саму незалежну Україну. Вона була й залишається для нього домініоном «єдинонеділимої», якимось другорядним оказіональним утворенням. У геополітичному та духовно-культурному сенсі Дмитро Табачник є малоросіянином.

Отже, цитата з недавнього інтерв'ю Дмитра Табачника низці західноукраїнських ЗМІ: «Толстой і Достоєвський були моральними авторитетами для суспільства останньої чверті XIX — початку XX століття. Є вони моральними авторитетами і сьогодні. Більше того, сьогодні їх авторитет набув такого всесвітнього значення, що жодного українського письменника минулого чи сучасності з ними навіть порівняти неможливо".

Мені згадалося, як ще в мої студентські роки угорський гімназист, мила й інтелігентна дитина, переможець усеугорської олімпіади з російської мови та літератури, бажаючи зробити приємне «росіянину» (як він вважав), сказав, що в їхніх школах вчителі російської називають Олександра Пушкіна «російським Шандором Петефі»).

Тоді спочатку щось ворухнулося неприємне в душі: як можна навіть «порівнювати» «наше все» і нехай і талановитого, але юнака, що загинув у віці 26 років, хоча й багато обіцяв своїми «Витязем Яношем» та «Апостолом»? Тим паче що Пушкіна я просто обожнював (і обожнюю зараз).

Але швидко піймав себе на думці, що Петефі — національна гордість угорського народу. Найвищий моральний авторитет. І саме тому порівняння Пушкіна з ним для угорця — це неймовірний комплімент. І його потрібно адекватно оцінювати. Залишивши поза дужками літературні достоїнства та кількість творів поетів.

Або взяти словаків (до речі, Петефі, і це не дуже відомий факт, був етнічним словаком, справжнє ім'я — Олександр Петрович). Творцем самої літературної словацької мови й найвидатнішим прозаїком тут вважається Мартін Кукучін (1860-1928 рр.) Його роман «Дім під горою» для словака — те саме, що для росіянина «Війна і мир» Толстого або «Злочин і кара» Достоєвського. Незважаючи на різні масштаби талантів. Якщо хтось скаже словакові, що жодного словацького письменника неможливо навіть порівняти з Толстим та Достоєвським, то цей «хтось» ризикує з ходу отримати в писок.

Тому що в кожного є своя персоніфікована національна гордість. І вже тим самим ці персони, ці національні символи, є порівнянними між собою і рядоположними.

Невже, Дмитре Володимировичу, ви не бачите в українській літературі предмету для національної гордості, не бачите моральних авторитетів і великих талантів? Тарас Шевченко — ні? Між тим, Микола Некрасов, видатний представник улюбленої вами російської літератури, називав його «человеком замечательным». Не погоджуся лише з тим, що «русской земли». А в 1918 році в Петрограді був відкритий пам'ятник Великому Кобзареві з написом на постаменті «Великому украинскому поэту-крестьянину Тарасу Григорьевичу Шевченко — 1814 — 1861. Великий русский народ. 1918». Для великого російського народу Шевченко був великим. А для Табачника?

А Іван Якович Франко для вас не є моральним авторитетом? Автор «Мойсея», «Захара Беркута», «Івана Вишенського», неймовірної кількості перекладів, історичних та літературознавчих праць... У 1907 році російські академіки зі світовим ім'ям Шахматов і Корш висунули кандидатуру Франка у члени-кореспонденти Петербурзької академії наук, очевидно, визнаючи і науковий, і моральний авторитет Каменяра. Але реакційні наукові кола не допускають обрання Франка до Академії. Цікаво, а ви б, пане науковцю, підтримали обрання Івана Яковича?

Боюсь, що ні. Він же галичанин, а на вашу думку, «галичани практично не мають нічого спільного з народом Великої України ні в ментальному, ні в конфесійному, ні в лінгвістичному, ні в політичному плані».

А блискучий прозаїк Михайло Коцюбинський? Хоча, він «Тіні забутих предків» західняцькою говіркою написав...

Коротше, нікого не може порівняти Табачник з неперевершеними росіянами — ні Григорія Сковороду, ні Лесю Українку, ні Панаса Мирного, ні Івана Нечуя-Левицького, ні Миколу Зерова, ні Максима Рильського. Все не те. Немає чим пишатися малоросам. Приміром, перекладачем Борисом Теном. Подумаєш, просидів десятки років і зробив переклади «Одісеї» та «Іліади» українською мовою, набагато точніші і якісніші, ніж російською Василь Жуковський та Микола Гнедич (до речі, уродженець Полтави). То все дрібниці.

Багато можна було б іще писати про те, чим можуть і повинні пишатися українці. Але для Табачника писати сенсу немає. Його слова з інтерв'ю не від незнання, а від світогляду, самовідчуття, самоідентифікації малоросіянина.

І тому Дмитрові Володимировичу Табачникові не місце на посаді міністра освіти та науки України. І це є моїм твердим переконанням. Зрештою — медичним фактом.

Чи усвідомлює це президент Віктор Янукович? До речі, Вікторе Федоровичу, від такого міністра ви дуже скоро ризикуєте почути сентенцію про те, що «жодного українського політика минулого чи сучасності з Путіним та Медведєвим навіть порівняти неможливо...

Микола ПИСАРЧУК.

http://www.unian.net

КАРА ІСТОРІЇ

Василь Дергач — поет, прозаїк, драматург, краєзнавець. Народився і виріс на Донеччині. Пережив важкий час Голодомору 1933 року і необґрунтованих сталінських репресій 1937-1938 років, коли було розстріляно батька. Автор багатьох поетичних збірок, драматичних творів, збірника оповідань. Твори В. Дергача перекладені польською, французькою, російською мовами. За двотомник «Святе і грішне» відзначений званням Лауреата Українського Вільного Університету в Нью-Йорку у 2005 році, а за п'ятитомний роман «Тепло і холод» у 2006 р. УВУ відзначив таким же званням удруге. Неодноразово друкувався і на шпальтах нашої газети. Є її постійним читачем і шанувальником. Тому нам особливо приємно презентувати новий його роман-трилогію «Кара Історії», що складається з трьох книг: «У кайданах страху», «Протест» і «Суд землі». Крім того, пропонуємо читачам уривки з передмови до цієї книги лауреата Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка Василя Захарченка, в якій він ділиться своїми враженнями щодо цього твору, і сподіваємося, що це обов'язково приверне увагу слухного читача.

Ірина МИТКАЛИК.

* * *

ТРЕБА ПАМ'ЯТАТИ

Без історичної пам'яті немає нації, не може бути народу. А якщо й трапляється така нація, то вона неповноцінна, без майбутнього. Чого так важко спинається на ноги Українська держава? Бо історична пам'ять нашого народу досі розмита, не чітка. Багато сторінок у вітчизняній історії десятиліттями затуманювалося, викривлялося навальною, окупаційною радянською пропагандою.

Щоб рушити з місця, щоб іти вперед, у ногу з часом, нації, державі потрібне надійне закорінення в минуле, а воно полягає в оживленні нашої пам'яті, в усвідомленні себе, хто ми є, які ми, якими духовними, культурними багатствами володіємо.

І все ж ми ще мало знаємо своє минуле. Важко засвоюється вітчизняна історія. Можна сказати, ми ще тільки почали перевчатися з радянської історії на свою, українську. Ось чому дуже на часі трилогія романів відомого українського письменника Василя Дергача «Кара Історії». Перший роман «У кайданах страху» охоплює найжахливіший період радянсько-імперської історії — тридцяті-сорокові роки минулого століття, в які довелося виживати Україні. Сьогодні молода людина не може собі навіть на мить уявити, щоб можна було когось ув'язнити чи й розстріляти просто за його політичні погляди, за запис, скажемо, в учнівському зошиті старшокласником своїх думок...

Яскраво, з цілковитою достовірністю подає автор у романі сцени арештів, допитів, тортур, розстрілу. У центрі твору трагічна доля Олексія Добродуха, рахівника колгоспу, бухгалтера райфінвідділу, знищеного ненависною радянсько-російською системою, його сім'ї, дружини Ніни, сина Івана, якому з п'ятого класу довелося носити тавро «сина ворога народу», бути переслідуваним, принижуваним і в школі, і в дорослому житті. Та це не зломлює Івася, Івана, він виростає високоморальною національно свідомою людиною.

Автор показує, що в суспільстві й тоді окремі сміливці протистояли імперській системі. Така Шура Шарко в другому романі «Протест». Дія цього роману відбувається вже в час, коли Господь-Бог прибрав Сталіна і керувати імперією залишились його помічники. Але методи управління державою у кремлівців не змінились. Навіть після відомого двадцятого з'їзду КПРС.

Серед багатьох образів приємрілих боязких діючих осіб третього роману «Суд землі» вирізняється покликом до справедливості Юрій Ларинюк. Він, молодий слідчий, людина нових демократичних поглядів, після відомої «відлиги» суворо засуджує колишніх катів-сталінців і сміливо очищає імена жертв репресій 1937-1938 років від надуманих на них звинувачень. Він правозахисник нового типу.

Але влада міцно тримається за колишнє. І серед рядових громадян є, на жаль, такі, що готові плазувати перед владниками.

Та в Україні все ж зростає рух опору, заявляють про себе дисиденти, «самвидав» відкриває людям очі. В романі показані епізоди приїзду і перебування в Донецьку В'ячеслава Чорновола, нападу міліції на осередок Народного Руху, арешт рухівця і рішучий протест членів осередку. Отже боротьба продовжується.

Нові романи трилогії Василя Дергача «Кара Історії» звучать епічно. Вони повертають нас у недалеке минуле нашої Батьківщини, нашого народу, яке вже стало глибокою історією по той бік Незалежності. Це минуле треба знати й пам'ятати, щоб воно не повторилося.

Василь ЗАХАРЧЕНКО,
лауреат Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка.

ЗНЕВАЖЕНИЙ ГЕРОЙ

ЧОМУ КРИМСЬКІ ДЕПУТАТИ НЕ ЗАХОТІЛИ, ЩОБ СІМФЕРОПОЛЬСЬКИЙ АЕРОПОРТ НОСИВ ІМ'Я ДВІЧІ ГЕРОЯ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ АМЕТ-ХАНА СУЛТАНА?

25 жовтня виповнилося 90 років від дня народження легендарного льотчика, двічі героя Радянського Союзу, уродженця Криму Амет-хана Султана. В автономній республіці ще минулого тижня розпочалися урочистості зі вшанування пам'яті видатного кримчанина. Разом з тим депутати Верховної Ради Криму відмовилися дати ім'я уславленого льотчика Міжнародному аеропорту «Сімферополь», як цього просили Меджліс кримськотатарського народу, кримська громадськість, ветерани-льотчики з України, Росії і Франції.

Причин того, чому кримські депутати не захотіли, щоб сімферопольський аеропорт носив ім'я двічі героя Радянського Союзу Амет-хана Султана, знайшлося багато. Втім, чи не всі, хто був проти того, щоб увічнити таким чином легендарного радянського льотчика, наголошували, що його національність – він був кримським татарином – до цього не має стосунку .

Лідер Російського блоку, депутат Олег Родивілов запропонував назвати аеропорт іменем іншого радянського льотчика, правда, росіянина за національністю. «Я, наприклад, пропонував ім'я льотчика, героя Радянського Союзу Острякова. Мені кажуть – він один раз герой. Але вибачте мене, він загинув у Севастополі! Наймолодший генерал Радянського Союзу! Чим він гірший?!» – зауважив Родивілов.

Інша група депутатів, членів «Російської общини Криму», пропонували дати аеропорту ім'я князя Потьомкіна, мовляв, він дуже багато зробив для Криму, хіба що льотчиком з історичних причин не став.

Депутат-регіонал Володимир Кличников наполягав на тому, що у столиці російського Дагестану Махачкалі вже є аеропорт імені Амет-хана Султана. За його словами, згідно з нормами Міжнародної організації цивільної авіації, не може бути двох міжнародних аеропортів, названих одним іменем.

Один з ініціаторів присвоєння назви Амет-хана Султана сімферопольському аеропорту, член президії кримського парламенту Абмажит Сулейманов показує довідку: всі міжнародні аеропорти мають спеціальне кодування латинкою і немає значення, яке ім'я вони носять. Він каже, що тепер видно, хто з кримських депутатів займається політиканством.

Лідер Меджлісу Мустафа Джемілєв в інтерв'ю Радіо Свобода заявив, що рішення кримського парламенту ще раз підтвердило високий рівень татарофобії серед частини представників кримської влади. Він висловив переконання, що з такими приниженнями Амет-хан зіштовхувався і раніше, а зараз їх переживають і живі ветерани-герої, і прості кримські татари.

Амет-хан Султан народився в Алупці і завжди вважав себе кримчанином та сином кримськотатарського народу. Велику Вітчизняну війну пройшов від першого до останнього дня. Здійснив понад 600 бойових вильотів, особисто збив 30 і в складі групи – 19 літаків ворога.

Він двічі отримав звання героя Радянського Союзу, представлявся і втретє, але у 1956 році разом із групою високопоставлених партійних, державних і військових діячів з-поміж кримських татар підписав листа до радянського керівництва з проханням дозволити кримськотатарському народу повернутися на батьківщину. Це стало аргументом для влади утриматися від присвоєння високої відзнаки.

Амет-хан Султан був нагороджений також 11 бойовими орденами. Після війни і аж до своєї трагічної загибелі у 1971 році продовжував літати – випробовував літаки. На його рахунку тестування понад 100 типів літаків, за що отримав Державну премію Радянського Союзу і звання Заслуженого льотчика-випробовувача СРСР.

Заступник голови Меджлісу Рефат Чубаров в інтерв'ю Радіо Свобода заявив, що тема присвоєння імені Амет-хана Султана Сімферопольському міжнародному аеропорту не закрита, громадськість і далі вимагатиме гідного вшанування пам'яті героя. Разом з тим, схожу думку висловив і голова Ради міністрів Криму Василь Джарти, який пообіцяв повернутися до цього питання після виборів

У серпні нинішнього року Меджліс закликав керівництво України і Криму вшанувати пам'ять уславленого льотчика-героя і надати його ім'я сімферопольському аеропорту. До цього прохання приєдналися десятки громадських організацій і сотні відомих і простих людей з багатьох країн світу, в тому числі об'єднання колишніх військових із України, Росії, а також Франції, зокрема, ветерани і нащадки льотчиків відомої ескадрильї «Нормандія».

Володимир ПРИТУЛА.

КАЛЕНДАР ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ ТА ЗНАМЕННИХ ДАТ

ЛИСТОПАД

1

Міжнародний день вегана

Веганізм (веганство) — це спосіб життя, який характеризується, зокрема, надзвичайно ретельним вегетаріанством. Вегани — прихильники веганізму — харчуються і користуються тільки рослинними продуктами, без жодних компонентів тваринного походження.

1889 — народився письменник-гуморист Остап Вишня (Павло Губенко).

1918 — Листопадовий чин. Проголошено Західноукраїнську Народну Республіку (ЗУНР).

1944 — у Львові помер український грекокатолицький митрополит і визначний громадський діяч та меценат української культури граф Андрей Шептицький.

1964 — помер полк. Андрій Мельник – другий голова ОУН, після смерті полк. Євгена Коновальця.

2

1708 — російські війська зруйнували Батурин. «Різанина в Батурині» — каральні дії московських військ із захоплення і знищення столиці гетьмана Мазепи Батурина і його мешканців. В ході цих дій були вирізані всі мешканці міста, незалежно від віку і статі. За різними оцінками загинуло від 11 до 15 тисяч батуринців.

Тогочасні газети так описували події у Батурині — «Страшна різанина», «Вся Україна в крові», «Жінки і діти на вістріях шабель». З такими назвами виходили провідні газети Франції — «Gazette de France», «Paris Gazette», «Lettres Historique», «Mercure historique», «Clef du Cabinet». Вони писали, що «страшний цар жадібний до крові на Україні... Всі мешканці Батурина, незважаючи на вік і стать, вирізані, як наказують нелюдські звичаї московітов»; «Вся Україна купається в крові. Меншиков показує жахи московського варварства».

Коли гетьман Мазепа 7 листопада 1708 року побачив наслідки московського погрому Батурина, «це видовище вразило його в саме серце»: «...ревно плакал по Батурину Мазепа, спостерігаючи, скільки крові людської в місті і передмісті було полно калюжами».

3

День інженерних військ

День ракетних військ і артилерії

4

День залізничника

1861 року, за часів Австро-Угорської імперії, на територію сучасної України – до Львова – прибув перший потяг, який називався «Ярослав».

1921 — початок Другого Зимового Походу армії УНР.

(Продовження в наступному номері).

СТІВЕН ГАРПЕР: «МУЗЕЙ "ТЮРМА НА ЛОНЦЬКОГО"— ЗВОРУШЛИВИЙ СИМВОЛ УКРАЇНСЬКОЇ СТІЙКОСТІ»

В рамках недавнього офіційного візиту до Львова прем'єр-міністр Канади Стівен Гарпер відвідав Національний музей-меморіал жертв окупаційних режимів «Тюрма на Лонцького».

Прем'єр мав півгодинну екскурсію експозицією та поспілкувався із директором Музею Русланом Забілим, головою Наглядової ради Музею, дисиденткою та колишнім політв'язнем Тюрми на Лонцького Іриною Калинець та співробітниками музею.

Пан Стівен Гарпер відзначив: «Музей "Тюрма на Лонцького"» — похмурий, але зворушливий символ української стійкості. Мабуть, тут дуже важко перебувати і працювати. Але я свідомий того, що такі музеї необхідні, аби не допустити повторення злочинів».

Прем'єр Канади у книзі відгуків залишив своє захоплення боротьбою українців за свободу і незалежність: «Можна серце розбити і зламати тіло, але дух від того стає все сильнішим», — написав пан Гарпер.

Прем'єр-міністр Канади в розмові з працівниками Національного музею «Тюрма на Лонцького» висловив своє занепокоєння тим, що досі в світі існує міф комунізму, і комуністичний злочинний режим ще не до кінця засуджений, як це було зроблено з фашистським режимом.

Пан Гарпер проінформував, що з ініціативи українців Канади та за його підтримки в Канаді відкриють пам'ятник жертвам комуністичних репресій.

Директор Музею Руслан Забілий подякував пану Стівену Гарперу за те, що Канада офіційно визнала Голодомор 1932—1933 років геноцидом та своєю політикою сприяє становленню України як демократичної держави.

Прес-центр Центру досліджень визвольного руху.

ДАЛЕКЕ – БЛИЗЬКЕ

ЯКБИ Ж Я ЗНАВ!..

Інколи трапляється так, що у свої дитячі чи юнацькі роки ми не звертаємо належної уваги на той чи інший епізод у своєму житті. Але спливають роки і десятиліття, і одного разу виявляється, що в ті далекі роки, яких уже не повернеш, ми оминули той факт, який міг би пізніше мати цікаве і повчальне продовження. Доводиться лише жалкувати про те, що так трапилося - чи то наша неуважність, чи то збіг обставин. Але змінити вже нічого не можна - маємо те, що маємо... Не минула ця чаша і мене. І мені довелося недавно скуштувати гіркоту втрачених можливостей.

* * *

Було це у 1944 році. Хоч з того часу йде вже сьомий десяток літ, але тогочасні події добре пам'ятаються і зараз.

Наша сім'я воєнні роки провела у селі Станіславчику, що поблизу залізничної станції Жмеринка. Батьки мої - вчителі, тому і мешкали ми в квартирі, що була у шкільній будівлі.

Навесні 1944 року в нашому селі розмістилося два військових підрозділи – військово-поштова частина і військова цензура. Склад їх був переважно жіночий, лише каральну і господарську службу несли чоловіки, як правило, щойно виписані зі шпиталів.

Станіславчик - село велике, мало три шкільні приміщення. В одному з них ми вчилися (я ходив до восьмого класу), два інших займали військові.

Спочатку листи з фронту і на фронт проходили сортування, а потім їх переглядали військові цензори. Для транспортування листів з частини до частини були виділені конячка і візок-платформа, на якій встановлювалось з десяток скриньок з солдатськими «трикутниками».

Завідував тим «господарством» молоденький солдатик, що прибув зі шпиталю. На його гімнастерці було три нашивки за поранення і орден Червоної Зірки. От він, як човник, з ранку і до ночі, за будь-якої погоди снував між двома шкільними приміщеннями - а це з кілометр відстані, відвозячи і привозячи солдатські листи.

Я познайомився з солдатом, якого звали Віктор. А мама, жаліючи юнака, інколи пригощала його борщем чи ще чимось. Віктор був скромним і працьовитим юнаком, мовчазним і заглибленим у свої думки... Примітив я, що серед кількасот дівчат-військових «кинув оком» він на одну – звали її Марія.

Так минув рік, а потім настав переможний травень 1945-го... За кілька місяців, як закінчилася війна, поштову частину розформували, а військовослужбовців демобілізували. Віктор і Марія перед від'їздом завітали у місцевий райЗАГС і оформили свої стосунки. І разом поїхали на схід, кудись за Урал. Мама і я побажали їм доброї дороги і сімейного щастя. На цьому й скінчилося наше знайомство....

* * *

Звичайний для того часу сюжет. Але сьогодні пригадалось все це ось чому.

Перебираючи свіжі газети за 11 листопада, я звернув увагу на публікацію «Сибірський поклін Україні» в газеті «Україна молода». Її автор Віктор Мельник - журналіст з Вінниці. Йшлося в його матеріалі про Віктора Астаф'єва - відомого російського письменника з українським родовим корінням, що 65 років тому воював на українській землі з німецькими фашистами.

Я спокійно розпочав читати публікацію. Але ось мене наче електрострумом ударило. Чому? Ви зрозумієте самі, якщо разом зі мною перечитаєте ось ці кілька газетних абзаців.

«...У вересні 1944-го відразу за польським кордоном війна для Віктора Астаф'єва закінчилась: важке поранення, лікування в госпіталях, а відтак медичний висновок про непридатність до стройової служби.

Він прибуває до Вінниці на пересилку, як пізніше опише в повісті «Зорепад»...

Військово-поштова частина, до якої направили солдата, квартирувала в селі Станіславчику під Жмеринкою. Невелике село відіграло в долі юнака величезну роль: він зустрів тут жінку, з якою мав прожити все життя.

Віктор Астаф'єв з дружиною Марією Семенівною.

У Станіславчику займались не тільки пересилкою та сортуванням кореспонденції. Спеціальний підрозділ стежив за тим, щоб не розголошувалися небажані відомості, тому всі листи підлягали цензурі. До пізньої ночі при тьмяному світлі каганців вчитувалися в нерівний почерк на трикутниках молоді жінки, а серед них - уродженка Уралу Марія Корякіна. Вона не могла не звернути уваги на молоденького солдата з рідкісним на ту пору бойовим орденом, що став привозити короби з поштою...».

Пізніше Вінниця, Жмеринка, Станіславчик, чудова природа Поділля, щедрі на доброту подоляни залишать помітний слід у творах Віктора Астаф'єва і Марії Астаф'євої-Корякіної, яка, як і її чоловік, стала відомою письменницею, автором шістнадцяти прозових книжок. В одній з них, «Знак життя», вона з документальною точністю розповіла про те, як зустріла у Станіславчику свого судженого, як проводила з ним ночі на місткові над ставком, як, розглядаючи відображення місяця у воді, молодята читали одне одному вірші напам'ять, а Віктор тихо співав російських пісень.

Той міст у Станіславчику був традиційним місцем молодіжних зустрічей. Часто і ми, старшокласники, що вже парубкували, приходили сюди зі своїми подругами. То, може, і ми тут з Віктором були в один і той самий час в одній і тій самій ролі?..

Якби ж я знав тоді, у 1944-му, з якою людиною звела мене доля! Та, напевно, і сам солдат Віктор Астаф'єв не здогадувався, що стане він відомим письменником - головним творчим принципом якого буде: казати людям правду про минулу війну. Ось чому до останніх днів свого життя Віктор Астаф'єв був у своїй країні незручним для влади письменником. Але це вже тема іншої публікації...

Павло МАЗУР, учитель.

м. Маріуполь.

«БЕЗУМСТВУ ХОРОБРИХ...»

В День Українського флоту у Севастополі відкрилася філія Національного військово-історичного музею України – Військово-Морський музей. Він розташований в унікальній будівлі Михайлівської берегової батареї, частині легендарної Севастопольської фортеці, з якої починалась історія будівництва міста Севастополь. Відкриття музею стало можливим завдяки тісній співпраці мецената, колекціонера Олексія Шереметьєва з керівництвом Національного воєнно-історичного музею України та керівництвом Севастополя. Перша виставка під назвою «Героїчний Севастополь» триває й зараз.

Будівля Михайлівської батареї була спроектована ще в 1834 році інженером-полковником К. Брюно й названа так на честь великого князя Михайла Миколайовича. Ця унікальна військова оборонна споруда поєднала в собі розмах та вишуканість, властиві архітектурі палаців 19 століття.

Під час Кримської війни в казематах батареї розмістився шпиталь: будівля надійно захищала від бомб та ядер. Після Кримської війни будівля використовувалася як комірне приміщення, ще пізніше на її території були розташовані військові частини та підрозділи Севастопольської артилерії.

У 1920 році, за командування військами Півдня Росії барона Врангеля, в казематах Михайлівської батареї діяли курси артилеристів Білої армії.

А в період Другої світової війни, під час оборони Севастополя, тут був створений опірний пункт радянського підрозділу під командуванням капітана Р. Хайруліна. Це саме той підрозділ, який, у ніч на 24 червня 1942 року, відбивши всі атаки німецьких військ, за наказом радянського командування відійшов на південний берег Севастопольської бухти. Пошкодження стін батареї припадають, головним чином, на цей період війни. В одній з них ще й досі видніється нерозірваний снаряд.

За різних часів батарея мала різне функціональне призначення, проте завжди перебувала у відомстві військово-морського флоту. У серпні 2009 року Міністерство оборони держави передає комплекс будівель Національному військово-історичному музею України й, відповідно до наказу міністра оборони, тут починають створювати Військово-Морський музей.

Проте історія його створення й відкриття, з огляду на кошти, які треба було сюди вкласти, могла тривати й понині, якби не колекціонер, меценат Олексій Шереметьєв. Завдяки йому за три місяці споруда з напівзруйнованого засміченого складу набула вигляду, який мала півтора століття тому. Це він, вклавши чималі кошти, дбайливо відновив стіни будівлі, пристосувавши її під музей, та розмістив тут власну колекцію з 10 тисяч експонатів.

За витраченими грошима патріот-меценат не жалкує. Звісно ж, все затрачене повернеться, але не грошима. «Я народився в Україні, - каже п. Шереметьєв. - Мені близьке й дороге все, що віками відбувалося на цій землі. Вже після 30 років прийшло усвідомлення, що ми з собою нічого не забираємо, коли життя добігає кінця. Побачивши цю унікальну споруду, я зрозумів, що маю відновити її попередній вигляд, це – моє покликання».

Варто відзначити, що для кризового періоду покликання Олексія Шереметьєва – не з простих. Але кожному часу властиве своє «безумство хоробрих». Хтось клав на вівтар Вітчизни життя, хтось тепер віддає мільйонні статки, аби повернути сучасникам героїку минулих сторіч.

Олексій пам'ятає, як завмирало серце, коли хлопчаком він відвідував історичні музеї, як примірював на себе доблесть і відвагу героїв. Цю гаму відчуттів він хоче подарувати сучасним підліткам, адже вони в усі часи мріяли і мріють про подвиги, цікавляться історією.

Про кошти меценат взагалі не схильний вести розмови. Проте начальник Національного воєнно-історичного музею Віктор Карпов задовольнив невгамовну журналістську цікавість, повідомивши, що на відновлення будівлі вже витрачено 25 мільйонів гривень. Для створення музейної експозиції – 5 мільйонів гривень. І, схоже, це – ще не кінець. «В усьому світі музеї – неприбуткові організації. Прибутки є, але вимірюються вони не грішми» - переконаний В. Карпов.

Виставка «Героїчний Севастополь», що відкрилася у музеї 4 липня, - це численне зібрання унікальних експонатів, які свідчать про становлення й розвиток Севастополя – міста-фортеці, міста-воїна. Стіни Михайлівської батареї просто дихають героїкою захисників Вітчизни. Предмети часів Кримської та Другої світової війни віднаходили у стінах навіть зараз, у ході підготовчих для відкриття музею робіт: обгоріле навершя від Червоного прапора, нерозірваний снаряд у стіні тощо.

У залах музею відображені періоди Кримської та Першої світової війн, історія севастопольського гарнізону і військової артилерії часів революції та Громадянської війни, трагічна евакуація з Криму Білої армії барона Врангеля, а також передвоєнний період та Друга світова війна.

У тридцяти залах експозиції на площі більше 2 тисяч кв. метрів виставлені різні види уніформи, зброї, зразків нагородної символіки.

Серед експонатів – значимі раритети, унікальні документи: власноручні креслення Тотлебена, особистий друк адмірала Лазарєва, оригінал тексту радіограми Фрунзе Врангелю з пропозицією скласти зброю, унікальні документи другої оборони Севастополя, флотські мундири різних часів та справжнє озброєння. Відвідавши виставку «Героїчний Севастополь», сучасники зможуть осягнути велич воєнної історії легендарного міста.

У відкритті музею взяли участь: віце-прем`єр-міністр Віктор Тихонов, міністр оборони України Михайло Єжель, голова Севастопольської міської держадміністрації Валерій Саратов, голова міськради Юрій Дойніков, інші посадові особи.

Голова міської держадміністрації Валерій Саратов пообіцяв у районі Радіогірки (місце розташування новоствореного музею) побудувати новий причал та всіляко сприяти розвитку цієї віддаленої від центра частини Севастополя, де, як виявилося, він сам народився і виріс. Тим приємніше йому буде дбати про мальовничий куточок, який відтепер стане ще привабливішим для туристів та мешканців міста.

Лідія СТЕПКО.

м. Севастополь.

«JAZZ IN CRIMEA»

ДРУГИЙ МІЖНАРОДНИЙ ДЖАЗОВИЙ ФЕСТИВАЛЬ У КРИМУ

Минулого року «КС» писала про те, що в Сімферополі вперше відбувся, так би мовити, зародився, джазовий фестиваль під назвою «Jazz in Crimea». Нагадаємо, що він був організований продюсерським центром «Патіфон» та Міжнародним Джазовим Абонементом за підтримки Посольства США в Україні. Тоді кримські поціновувачі джазової музики отримали велику насолоду, адже мали змогу почути справжній американський джаз у виконанні аутентичних носіїв джазової культури. Квартет Райана Кохана з Чикаго, міста, в якому слово «джаз» вперше почали використовувати як термін для визначення музичного жанру, грав і водночас творив музику, визначення якій дати фактично неможливо... Адже джазова імпровізація - це як перша щира закоханість, як поцілунок, який тобі вдалося зірвати з вуст коханої чи коханого – слова ніби зрозумілі, але сутність значно глибша, так і джаз... Окрасою ж фестивалю став виступ номінантки на Греммі Синтії Скотт, яка на початку своєї професійної кар'єри була однією з вокалісток самого Рея Чарльза.

«КС» продовжує слідкувати за розвитком цього кримського мистецького проекту і розповідати про нього своїм читачам. Так, у вересні цього року у Сімферополі знову звучали джазові акорди і вокал, щоправда, на іншій сцені - в Українському музичному театрі відбувся другий, уже щорічний, джазовий фестиваль все ж з тією простою назвою «Jazz in Crimea», але глибинною сутністю музики, що проникає в найпотаємніші куточки людського розуму, душі й духу. Традиційно яскравий подарунок, з присмаком бурштинової осені, кримчанам і гостям автономії зробили все ті ж організатори: продюсерський центр «Патіфон» і Міжнародний Джазовий Абонемент за підтримки Посольств США та Ізраїлю.

Щоправда, цього року організатори привезли до Криму цілий бігбенд Аркадія Овруцького, що складається з молодих та перспективних київських музикантів.

У програмі фестивалю прозвучали п'єси з нью-йоркського альбому Аркадія «Sounds of Brazil», твори Йотама Сильберстейна з альбому «Next Page», а також джазові стандарти біг-бендів з репертуару оркестрів Каунта Бейси, Куінси Джонса та інших.

Приємно, що на цей раз завдяки продюсерському центру «Патіфон», в особі його директора Андрія Дереєва, близько ста студентів Сімферопольського музичного училища ім. П. І. Чайковського та Інституту культури змогли безкоштовно відвідати «свято джазу» і не лише послухати, але і повчитися у своїх музичних кумирів майстерності.

«Я упевнений, що в Україні є потенціал для розвитку сфери культури в усіх її аспектах. Ми запрошуємо до нас зірок зі світовим ім'ям не просто заради того, щоб вони послужили прикладом професіоналізму, але головне, щоб вони побачили наш високий рівень і потенціал наших артистів і музикантів. Україна дала світу Миколу Лисенка, Квітку Цісик і багатьох інших діячів культури зі світовим ім'ям, почасти, на жаль, більше визнаних за кордоном, ніж на Батьківщині... Ми ж намагаємося творити наше сьогодення згідно з високими стандартами, яких насправді може досягати наша культура, тим самим змінюючи наше майбутнє на краще», - підсумовуючи цьогорічний фестиваль «Jazz in Crimea», зауважив Андрій Дереєв.

Катерина КРИВОРУЧЕНКО.

АНОНС! 13 листопада 2010 р. у Сімферопольському музичному училищі ім. П. І. Чайковського (вул. Набережна,31) відбудеться Кримський республіканський відбірковий конкурс XII Всеукраїнського фестивалю «Червона рута». ЗВЕРТАЙТЕСЯ ЗА ДОВІДКАМИ І ПОДАВАЙТЕ ЗАЯВКИ у Кримський республіканський навчально-методичний центр культури і мистецтв (вул. Р.Люксембург, 11-А, відділ народної творчості). Телефони для довідок: 25-01-90, 27-62-61. Електронна адреса для отримання форм заявок: nmcki.nt@gmail.com.

КОНКУРС ДУХОВНОЇ КРАСИ

«КРИМЧАНОЧКА»

Доброго дня, шановна редакціє газети «Кримська світлиця»! Мене звуть **Валерія БЄЛОВА**, мені десять років. Я навчаюсь у 4-Г класі НВК «Школа-ліцей № 3» ім. А. С. Макаренка.

У вільний від навчання час займаюся східними танцями, вивчаю англійську мову у школі іноземних мов, малюю і фотографую. Дуже люблю все, що пов'язане з динозаврами...

У конкурсі можуть взяти участь усі представниці прекрасної статі. Надсилайте нам ваші фотознімки з короткими розповідями про себе. Голосувати за претенденток можна за допомогою **SMS на номер +38(096) 919-75-85; E-mail:krymchanochka@ukr.net** або листами на адресу редакції з поміткою «Кримчаночка» на конверті. Чим більше голосів набере ваша обраниця, тим більше у неї шансів стати фіналісткою!